

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВСП «ЕКОНОМІКО-ПРАВНИЧИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

-Олена ГРИБАНОВА

«01» вересня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
Навчальна практика з організації екскурсій**

Галузь знань	J Транспорт та послуги
Спеціальність	J3 Туризм та рекреація
Освітньо-професійна програма	Туристичне обслуговування
Рівень освіти	Фахова передвища освіта
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр з туризму та рекреації

Укладач/Укладачі: Вікторія ВОДОП'ЯН, Наталія ЯЦУК

Обговорено та ухвалено
на засіданні циклової комісії туризму та
фізичного виховання
Протокол № 1 від «27» серпня 2026
Голова ЦК

Ольга ЛІТВІНОВА-ГОЛОВАНЬ

Ухвалено методичною радою коледжу

Протокол № 1 від «28» серпня 2026
Заступник директора з НМР

Альона ХОДАКОВСЬКА

ВСТУП

Навчальна практика з організації екскурсій є другим етапом наскрізної практичної підготовки здобувачів фахової передвищої освіти за освітньо-професійною програмою «Туристичне обслуговування» спеціальності ІЗ Туризм та рекреація. Вона логічно продовжує навчальну практику зі вступу до спеціальності та забезпечує перехід від первинного ознайомлення зі сферою туристичного обслуговування до створення власного туристично-екскурсійного продукту.

Зміст практики інтегрує результати навчання, отримані під час вивчення освітніх компонентів «Історія України», «Туристичне краєзнавство та містознавство», «Організація екскурсійного обслуговування», іноземної мови та інших дисциплін гуманітарного і професійного циклів. Такий міждисциплінарний підхід забезпечує трансформацію теоретичних знань у практичні навички розроблення, організації та проведення екскурсій різного тематичного спрямування.

Особливе значення практика має для формування професійної ідентичності майбутнього фахівця туристичного супроводу, екскурсовода та організатора подорожей. Саме на цьому етапі здобувачі вперше виконують професійні завдання, пов'язані з проектуванням маршрутів, доббором екскурсійних об'єктів, створенням екскурсійної документації та проведенням фрагментів екскурсій у реальних або змодельованих умовах.

Логіка побудови практики враховує вікові та психолого-педагогічні особливості здобувачів освіти, які розпочали навчання у коледжі після базової середньої освіти. Спираючись на знання та первинний професійний досвід, отримані під час першої практики, студенти переходять до виконання більш складних професійних завдань, що потребують аналітичного мислення, творчого підходу, комунікативної майстерності та відповідальності за якість створеного туристичного продукту.

Окремий напрям практичної підготовки становить формування навичок інклюзивного та безбар'єрного туристичного обслуговування. Студенти аналізують доступність екскурсійних об'єктів для різних категорій відвідувачів, розробляють рекомендації щодо адаптації маршрутів та вчать враховувати потреби осіб з інвалідністю, людей похилого віку, дітей та інших маломобільних груп населення.

Підсумком практики є створення власного екскурсійного продукту, який включає розроблений маршрут, комплект екскурсійної документації, презентаційні матеріали та проведення фрагмента екскурсії.

Практика має особливе значення для підготовки екскурсоводів, організаторів подорожей та фахівців туристичного супроводу, професійна діяльність яких передбачає безпосередню взаємодію з туристами, презентацію історико-культурної спадщини, організацію дозвілля та формування позитивного туристичного досвіду споживачів.

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо- професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття освіти	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань J «Транспорт та послуги»	Нормативна	
Розділів – 5	Спеціальність <i>J3 туризм та рекреація</i>	Рік підготовки: 2	
Загальна кількість годин – 90			4-й сем
		Лекції	
Тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття освіти: 2 год	Освітньо-професійна програма «Туристичне обслуговування»	0 год.	0 год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	
		Лабораторні	
	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	год.	год.
		Самостійна робота	
		60 год.	год.
Вид контролю: Диференційований залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної практики з організації екскурсій є формування у здобувачів базових професійних компетентностей та практичних навичок розроблення, підготовки й проведення екскурсій, створення конкурентоспроможного екскурсійного продукту, а також усвідомлення соціокультурної ролі екскурсійної діяльності у збереженні історичної пам'яті, популяризації культурної спадщини та розвитку внутрішнього туризму.

Основними завданнями практики є:

1. Професійно-технологічні завдання:

- опанування методики створення нової екскурсії, визначення її теми, мети, цільової аудиторії та концепції;
- відбір екскурсійних об'єктів відповідно до тематики маршруту;
- розроблення маршруту екскурсії з урахуванням часових, логістичних та безпекових чинників;
- формування навичок підготовки основної екскурсійної документації: технологічної карти, контрольного тексту, схеми маршруту та паспорта екскурсії;
- ознайомлення з сучасними підходами до створення тематичних, оглядових, музейних, культурно-пізнавальних та віртуальних екскурсій.

2. Методичні та комунікативні завдання:

- практичне відпрацювання методичних прийомів показу та розповіді;
- розвиток культури професійного мовлення та навичок публічного

виступу;

- формування вмінь управляти увагою екскурсійної групи та підтримувати зворотний зв'язок з аудиторією;
- використання елементів іноземної мови під час презентації туристичних об'єктів;
- удосконалення навичок професійної комунікації та клієнтоорієнтованої поведінки.

3. Аналітично-проектні завдання:

- обґрунтування актуальності теми екскурсії та її туристичної привабливості;
- формування навичок пошуку, відбору, аналізу та систематизації історико-краєзнавчої, культурологічної та наукової інформації;
- розроблення авторських екскурсійних маршрутів з урахуванням туристичного потенціалу території;
- створення власного екскурсійного продукту як результату практичної діяльності;
- реалізація освітньої та виховної функції екскурсії шляхом популяризації культурної спадщини, історичної пам'яті та національних цінностей.

4. Безпеково-інклюзивні завдання:

- виявлення потенційних факторів ризику на маршруті та розроблення заходів щодо забезпечення безпеки екскурсантів;
- формування навичок організації екскурсійної діяльності в умовах воєнного стану з урахуванням вимог цивільного захисту;
- проведення аудиту безбар'єрності маршрутів, туристичних об'єктів та музейних просторів;
- адаптація екскурсійного продукту до потреб маломобільних груп населення, осіб з інвалідністю, літніх мандрівників та сімей з дітьми;
- визначення оптимального темпу руху, тривалості переходів та зупинок з урахуванням особливостей різних категорій туристів.

5. Ціннісно-етичні завдання:

- дотримання принципів академічної доброчесності під час підготовки екскурсійних матеріалів;
- формування відповідального ставлення до історико-культурної спадщини України;
- опанування професійної етики екскурсовода та стандартів ділової комунікації;
- розвиток навичок толерантного висвітлення історичних подій і чутливих тем;
- виховання поваги до культурного різноманіття, національної ідентичності та громадянських цінностей.

3. Очікувані результати практики

У процесі проходження практики здобувачі набувають таких загальних і спеціальних компетентностей:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою усно та письмово.

ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня.

СК 2. Здатність застосовувати знання теорії і практики туристичного бізнесу у професійній діяльності фахівця туристичного супроводу.

СК 5. Здатність створювати туристичний продукт та надавати туристично-рекреаційні послуги.

СК 6. Здатність забезпечувати доступність туризму, рекреаційного обслуговування та екскурсійних відвідувань для туристів різних категорій.

СК 11. Здатність реалізовувати ефективні комунікації та навички взаємодії у професійній діяльності.

СК 12. Здатність застосовувати принципи психології у професійній діяльності.

СК 14. Здатність проєктувати, організовувати та забезпечувати туристичні послуги з урахуванням потреб маломобільних груп населення, людей з інвалідністю, літніх мандрівників та сімей з дітьми.

Практика забезпечує досягнення таких програмних результатів навчання:

РН 2. Застосовувати правові норми, норми з охорони праці, безпеки життєдіяльності та охорони довкілля у професійній діяльності.

РН 3. Володіти державною та іноземною мовами у професійній діяльності.

РН 4. Розв'язувати типові спеціалізовані задачі у професійній діяльності.

РН 7. Інформувати споживачів про умови надання туристично-рекреаційних послуг.

РН 8. Застосовувати навички клієнтоорієнтованого сервісу у професійній діяльності.

РН 14. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристично-рекреаційних послуг у професійній діяльності.

Практика має особливе значення для підготовки екскурсіводів, організаторів подорожей та фахівців туристичного супроводу, професійна діяльність яких передбачає безпосередню взаємодію з туристами, презентацію історико-культурної спадщини, організацію дозвілля та формування позитивного туристичного досвіду споживачів.

4. Зміст та структура навчальної практики

Навчальна практика з організації екскурсій реалізується у третьому семестрі другого року навчання та спрямована на формування первинного професійного досвіду здобувачів освіти у якості екскурсовода, шляхом оволодіння технологією розробки екскурсійного продукту, відпрацювання роботи з групою, зокрема маломобільних груп та відповідального ставлення до історико-культурної спадщини України

Практика здійснюється шляхом проведення практичних занять, професійних спостережень, навчальних екскурсій, віртуальних візитів, роботи з інформаційними ресурсами, виконання індивідуальних і групових завдань, елементів неформальної освіти та проєктної діяльності.

Розділ 1. Ціннісно-етичний комплекс та професійна відповідальність екскурсовода

Тема 1. Академічна доброчесність та робота з джерелами інформації.

Дотримання принципів академічної доброчесності під час підготовки екскурсійних матеріалів. Запобігання плагіату, некоректному запозиченню та розповсюдженню недовірливих чи фальсифікованих історичних фактів («міфологем»). Правила оформлення покликань, використання першоджерел, архівних даних, музейних опитувань та наукової літератури. Дотримання авторських прав під час формування «портфеля екскурсовода» (використання архівних фото, карт, аудіо- та відеоматеріалів).

Тема 2. Професійна етика екскурсовода та дбайливе ставлення до спадщини.

Стандарти професійної етики екскурсовода та кодекс ділової комунікації з екскурсантами, колегами та партнерами. Формування відповідального та дбайливого ставлення до об'єктів історико-культурної та природної спадщини України. Популяризація правил поведінки туристів на об'єктах показу (культура відвідування пам'яток, заповідників, меморіалів та музейних просторів). Етикет вирішення нестандартних, спірних і претензійних ситуацій під час обслуговування групи.

Тема 3. Толерантність, висвітлення чутливих тем та утвердження національної ідентичності

Навички толерантного, об'єктивного та зваженого висвітлення складних історичних подій, дискусійних та чутливих тем. Виховання поваги до культурного й релігійного різноманіття, принципів рівності та інклюзивності під час спілкування з аудиторією. Утвердження української національної ідентичності, громадянських цінностей та поваги до державної символіки через екскурсійне слово. Етичні засади висвітлення подій сучасної історії України, локальної пам'яті та подвигів захисників і захисниць.

Розділ 2. Аналітично-проектний комплекс, маркетинг та соціокультурна цінність екскурсійного продукту

Тема 4. Аналіз туристичного потенціалу території та обґрунтування теми екскурсії.

Оцінка та аналіз екскурсійно-туристичного потенціалу регіону (локальних ресурсів, атракцій, інфраструктури). Обґрунтування актуальності, соціальної значущості та туристичної привабливості обраної теми. Визначення та сегментація цільової аудиторії, її запитів та очікувань від розроблюваного екскурсійного продукту. Пошук, відбір, критичний аналіз та систематизація джерел інформації (історико-краєзнавчих, культурологічних та наукових даних) для формування змістового підґрунтя.

Тема 5. Моделювання авторського продукту, маркетинг та калькуляція ціни.

Проектування авторського екскурсійного маршруту з урахуванням унікальних особливостей території. Основи маркетингу екскурсійних послуг. Аналіз конкурентного середовища, методи просування екскурсії (SMM, реклама у соцмережах, створення флаєрів, співпраця з музеями та готелями). Формування ціни та калькуляція екскурсії. Визначення кошторису та собівартості (транспорт, вхідні квитки, гонорар екскурсовода, організаційні витрати), розрахунок точки беззбитковості. Гнучке ціноутворення шляхом формування диференційованих тарифів (дитячий, пільговий, сімейний, груповий квитки).

Тема 6. Соціокультурна, освітньо-виховна та ціннісна місія екскурсії

Реалізація освітньої та пізнавальної функцій екскурсії під час роботи з різними категоріями екскурсантів. Виховний потенціал екскурсійної діяльності як популяризація локальної історико-культурної спадщини та регіональних пам'яток. Актуалізація національних цінностей, народних традицій та нематеріальної культурної спадщини в сучасних екскурсійних програмах. Комплектація підсумкового авторського екскурсійного проекту як результату практичної діяльності здобувача.

Розділ 3. Професійно-технологічний комплекс розробки та документального забезпечення екскурсії

Тема 7. Підготовчий етап розробки екскурсії та відбір об'єктів показу

Послідовний алгоритм створення нової екскурсії від виникнення ідеї до практичної апробації. Визначення теми, мети, основних завдань та головної ідеї (задуму) екскурсійного маршруту. Критерії відбору та оцінки екскурсійних об'єктів (атрактивність, збереженість, пізнавальна цінність, доступність). Складання карток екскурсійних об'єктів та первинний відбір матеріалів для «портфеля екскурсовода».

Тема 8. Проектування маршруту, хронометраж та логістика.

Вибір та розробка екскурсійного маршруту та розрахунок хронометражу. Загальна тривалість, час руху між об'єктами, тривалість зупинок для показу та технологічні паузи. Оцінка логістичних чинників (безпека пішохідних переходів, місця зупинок транспорту, санітарно-гігієнічні зони, місця відпочинку). Проведення контрольного обходу (об'їзду) розробленого маршруту з хронометражем у реальних умовах.

Тема 9. Комплексне документальне забезпечення та сучасно-інноваційні формати.

Складання та оформлення обов'язкового комплексу технологічної документації. Паспорт екскурсії – це заповнення стандартної форми, класифікаційні ознаки. Схема маршруту як графічне нанесення траси, зупинок та об'єктів показу. Технологічна карта екскурсії через заповнення граф (зупинки, об'єкти показу, тривалість, методичні прийоми показу та розповіді, організаційні вказівки). Контрольний та індивідуальний текст екскурсії, його структура (вступ, основні зупинки, логічні переходи, висновки). Специфіка підготовки різних типів та форматів екскурсій (оглядові, тематичні, музейні, квест-екскурсії, інтерактивні та віртуальні 3D-тури).

Розділ 4. Безпеково-інклюзивний комплекс та адаптивний менеджмент маршруту

Тема 10. Безпековий менеджмент та організація екскурсій в умовах воєнного стану.

Виявлення та оцінка потенційних факторів ризику на пішохідному й транспортному маршрутах (рельєф, дорожній рух, погодні умови). Особливості організації та проведення екскурсій в умовах воєнного стану згідно з вимогами цивільного захисту. Алгоритм дій екскурсовода під час сигналу «Повітряна тривога» або надзвичайних ситуацій (картографування укриттів вздовж маршруту, порядок евакуації групи). Правила безпеки життєдіяльності, вступний інструктаж екскурсантів та комплектування розширеної аптечки домедичної допомоги.

Тема 11. Аудит безбар'єрності та оцінка доступності екскурсійного простору.

Методика проведення аудиту безбар'єрності туристичних об'єктів, музейних експозицій та міського середовища. Перевірка фізичної доступності (наявність пандусів, підйомників, ширини дверних отворів, понижених бордюрів, адаптованих санвузлів). Оцінка інформаційної та навігаційної доступності (тактильна плитка, мнемосхеми, шрифт Брайля, контрастне маркування, QR-коди з аудіосупроводом). Оцінка транспортної логістики з точки зору доступності для колісних крісел та дитячих візків.

Тема 12. Адаптація екскурсійного продукту для маломобільних груп та особливих категорій.

Специфіка роботи з маломобільними групами населення (особи з інвалідністю, люди похилого віку, батьки з малолітніми дітьми/у візках, особи у період реабілітації). Адаптація змісту та графіку екскурсії через визначення оптимального темпу руху, зменшення тривалості пішохідних переходів, збільшення кількості та тривалості відпочинкових зупинок. Етика спілкування, коректна термінологія та супровід осіб з різними нозологіями (з порушеннями зору, слуху, опорно-рухового апарату, ментальними особливостями). Розробка альтернативних (дублюючих) відрізків маршруту на випадок виникнення перешкод чи втоми групи.

Розділ 5. Методико-комунікативний комплекс та публічна майстерність екскурсовода

Тема 13. Практичне застосування методичних прийомів показу та розповіді.

Застосування основних прийомів екскурсійного показу (зорова реконструкція, локалізація, абстрагування, панорамний показ, зоровий аналог). Оволодіння методичними прийомами розповіді (екскурсійний довід, цитування, характеристика, питання-відповідь, описання, відступ). Поєднання показу та розповіді з дотриманням зорового авторитету й принципу моторності (руху відносно об'єкта). Використання наочних матеріалів «портфеля екскурсовода» безпосередньо під час зупинок на маршруті.

Тема 14. Культура мовлення, техніка публічного виступу та іншомовна презентація.

Розвиток культури професійного мовлення (чітка дикція, інтонаційна виразність, темп, паузи, відсутність слів-паразитів). Техніка публічного виступу на відкритому просторі та в приміщенні (постава, вербальне та невербальне спілкування, жестикуляція, міміка, робота з бейджем/мікрофоном/аудіогідом). Подолання хвилювання під час виступів та адаптація мовлення під різні вікові категорії (діти, молодь, люди похилого віку). Використання фахової лексики та елементів іноземної мови при презентації об'єктів (вітання, термінологія, коротка довідка, прощання).

Тема 15. Управління екскурсійною групою та клієнтоорієнтована комунікація

Методика управління увагою аудиторії, утримання інтересу та підтримка зворотного зв'язку. Організація руху групи на маршруті: розстановка, безпечна дистанція, контроль цілісності групи, розміщення біля об'єкта. Стандарти клієнтоорієнтованої поведінки та етика спілкування з екскурсантами. Технології роботи з запитаннями аудиторії та управління складними чи конфліктними ситуаціями. Врахування індивідуальних потреб та забезпечення комфорту й безпеки всіх учасників групи (зокрема маломобільних відвідувачів).

5. Тематичний план навчальної практики

№	Тема	Вид діяльності	Місце проведення	Кіл-ть год	Звітність
Розділ 1. Ціннісно-етичний комплекс та професійна відповідальність екскурсовода					
1	Академічна доброчесність та робота з джерелами інформації	Вступний інструктаж. Опрацювання джерел, перевірка фактів, оформлення бібліографічного списку	Навчальна аудиторія, бібліотека	4	Заповнений щоденник практики, бібліографічний список джерел
2	Професійна етика екскурсовода та дбайливе ставлення до спадщини	Гостьова лекція від працівників музею. Аналіз професійних ситуацій, етичних дилем та особливостей ділової комунікації	Музей ЗНУ	4	Розроблені правила-пам'ятка для екскурсантів
3	Толерантність, висвітлення чутливих тем та утвердження національної ідентичності	Дискусійне засідання з опрацювання коректної термінології та висвітлення складних історичних подій	Навчальна аудиторія	4	Правила відвідування меморіальних об'єктів та місць масової загибелі людей
Розділ 2. Аналітично-проектний комплекс, маркетинг та соціокультурна цінність екскурсійного продукту					
4	Аналіз туристичного потенціалу території та обґрунтування теми екскурсії	Практична робота. Моніторинг екскурсійних ресурсів регіону, вибору теми екскурсії та визначення цільової аудиторії	Навчальна лабораторія	8	Коротка презентація-аргументація вибору теми
5	Моделювання авторського екскурсійного продукту, маркетинг та калькуляція вартості	Майстер-клас фахівця туристичної галузі. Розрахунок вартості екскурсії, підготовка комерційної пропозиції та визначення каналів просування	Навчальна лабораторія	8	Розрахунок калькуляції та проєкт макета реклами/фласра
6	Соціокультурна, освітня та виховна цінність екскурсії	Практична робота. Визначення освітньо-виховних цілей екскурсії та актуалізації об'єктів матеріальної й нематеріальної спадщини	Moodle	6	Паспорт авторського екскурсійного проєкту

Розділ 3. Професійно-технологічний комплекс розробки та документального забезпечення екскурсії					
7	Підготовчий етап розроблення екскурсії та відбір об'єктів показу	Пошук і аналіз об'єктів показу, складання карток об'єктів, формування матеріалів «портфеля екскурсовода»	Moodle	8	Картки об'єктів показу, матеріали «портфеля екскурсовода»
8	Проектування маршруту, хронометраж та логістичне забезпечення	Розроблення маршруту, проведення контрольного обходу (об'їзду), визначення тривалості та послідовності екскурсійних зупинок	Екскурсійний маршрут на місцевості Moodle	8	Схема маршруту, карточка хронометражу
9	Комплексне документаційне забезпечення та інноваційні формати екскурсійної діяльності	Оформлення технологічної карти, контрольного та індивідуального текстів екскурсії, використання цифрових сервісів та мультимедійних засобів	Moodle	8	Технологічна карта та індивідуальний текст екскурсії
Розділ 4. Безпеково-інклюзивний комплекс та адаптивний менеджмент маршруту					
10	Безпековий менеджмент та організація екскурсій в умовах воєнного стану	Заняття за участю представників ДСНС. Аналіз ризиків, визначення найближчих укриттів, розроблення алгоритму дій під час повітряної тривоги та надзвичайних ситуацій	Екскурсійний маршрут, лабораторія	6	Карта укриттів та алгоритм дій під час НС/тривоги
11	Аудит безбар'єрності та оцінка доступності екскурсійного простору	Практичне обстеження фізичної, інформаційної та транспортної доступності об'єктів показу та маршруту	Екскурсійний маршрут, музейний простір	6	Чек-лист аудиту безбар'єрності маршруту
12	Адаптація екскурсійного продукту для маломобільних груп населення та інших категорій відвідувачів	Практичне заняття з розроблення адаптованих елементів маршруту, коригування змісту та темпу проведення екскурсії	Навчальна лабораторія	4	Адапована версія технологічної карти

Розділ 5. Методико-комунікативний комплекс та публічна майстерність екскурсовода					
13	Практичне застосування методичних прийомів показу та розповіді	Відпрацювання методичних прийомів екскурсійного показу та розповіді, забезпечення логічної послідовності та моторності екскурсії	Екскурсійний маршрут, навчальна аудиторія	6	Пробне проведення фрагмента екскурсії
14	Культура мовлення, техніка публічного виступу та іншомовна презентація туристичних об'єктів	Тренінг із техніки мовлення та публічного виступу. Презентація об'єкта екскурсії українською та іноземною мовами	Навчальна аудиторія	5	Відеофрагмент / публічний виступ з презентацією
15	Управління екскурсійною групою та клієнтоорієнтована комунікація	Практикум з організації роботи групи, реагування на нестандартні ситуації та взаємодії з різними категоріями туристів. Публічна апробація авторського проекту	Навчальна аудиторія, екскурсійний маршрут	5	Захист звіту практики, публічна апробація проекту
РАЗОМ				90	Диференційований залік

6. Індивідуальне завдання

У період проходження практики кожен здобувач фахової передвищої освіти виконує індивідуальне завдання з розробки авторського екскурсійного проекту. Рівень складності проекту обирається самостійно здобувачем.

Базовий рівень (10 балів).

Орієнтований на опанування класичної методики та базової технологічної документації. Завдання полягає в розробці стандартної пішохідної оглядової або музейної екскурсії міською територією / експозицією. Склад підготовлених матеріалів звіту містить:

Паспорт екскурсії (за встановленою формою).

Схема маршруту з нанесеними основними об'єктами показу.

Технологічна карта екскурсії (базова структура: зупинки, об'єкти, тривалість, основні методичні прийоми).

Індивідуальний текст екскурсовода (вступ, основна частина, висновок).

Комплект наочних матеріалів для «портфеля екскурсовода» (до 5–7 фотографій/ілюстрацій).

Достатній рівень (15 балів): Орієнтований на розширення функціоналу: додавання безпеково-інклюзивних складових та елементів маркетингу. Завдання полягає в розробці тематичної або комбінованої екскурсії з розрахунком кошторису та забезпеченням безбар'єрності й

безпеки. Склад підготовлених матеріалів:

Повний пакет технологічної документації (Паспорт, Схема маршруту, Технологічна карта, Індивідуальний текст).

Карта укриттів уздовж маршруту та алгоритм дій екскурсовода під час сигналу «Повітряна тривога» / НС.

Чек-лист аудиту безбар'єрності маршруту та розроблені рекомендації/адаптації для маломобільних груп населення (МГН).

Калькуляція собівартості екскурсії, розрахунок ціни квитка та макет рекламного флаєра/допису для соцмереж.

Розширений «портфель екскурсовода» (включаючи схеми, графічні матеріали, QR-коди).

Високий рівень (20 балів)

Орієнтований на створення складного, інтерактивного або цифрового авторського екскурсійного продукту. Завдання полягає в розробці інноваційної екскурсії (квест-екскурсія, гастрономічна, анімаційна, інклюзивно-адаптована або віртуальний/3D-тур). Склад підготовлених матеріалів:

Повний комплект розширеної технологічної документації (з урахуванням інклюзивних та безпекових вимог).

Розробка квест-завдань, карт-інструкцій, елементів анімації або іншомовного супроводу (фрагмент іноземною мовою).

Розрахунок точки беззбитковості, гнучка система тарифів (пільгові, сімейні), маркетингова стратегія просування в медіапросторі.

Презентація, аудіогіди, QR-навігація або розроблені віртуальні локації.

Запис відеофрагмента (3–5 хвилин) особистого проведення елемента екскурсії на місцевості з використанням методичних прийомів.

НЕФОРМАЛЬНА /ІНФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Висвітлення екскурсійного досвіду, результатів дослідницької роботи на сайті коледжу (5 балів) та як висвітлення на науково-практичній конференції коледжу (10 балів), науково-практичній конференції іншого навчального закладу (15 балів)

7. Критерії оцінювання та підсумкова звітність

Захист результатів практики відбувається на підсумковій конференції у формі презентації екскурсійного продукту.

Форми підсумкової звітності:

Наприкінці практики здобувач подає керівнику від навчального закладу звіт – систематизований та оформлений підсумок роботи за період проходження практики. Звіт складається у відповідності з індивідуальним планом проходження практики кожного здобувача. У ньому повинні знайти відображення всі питання, які вивчав здобувач, а також розрахунки та економічне обґрунтування, виконане під час проходження практики.

Звіт з практики має наступну *структуру*:

1. Титульний аркуш.
2. Індивідуальний план роботи.
3. Коротка характеристика виконаних завдань.
4. Матеріали індивідуального завдання.
5. Портфоліо виконаних робіт.
6. Висновки та пропозиції.
7. Додатки (картки екскурсійних об'єктів, карти маршрутів, технологічні картки, технологічна карта, паспорт екскурсії, текст екскурсії, портфель екскурсовода тощо).

Рекомендований обсяг звіту – 10-15 сторінок без додатків.

Розподіл балів:

Вид роботи	Максимальна кількість балів
Виконання завдань тематичного плану	40
Індивідуальне домашнє завдання	20
Щоденник практики	10
Підсумковий звіт	15
Захист результатів практики	15
Разом	100

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Про фахову передвищу освіту : Закон України від 06.06.2019 р. № 2745-VIII (із змінами та доповненнями станом на 2026 р.). *Відомості Верховної Ради України*.

2. Проєкт Стандарту вищої та фахової передвищої освіти України: галузь знань J «Транспорт та послуги», спеціальність J3 «Туризм та рекреація». *Міністерство освіти і науки України*. Редакція для громадського обговорення від 25.06.2026 р. URL: mon.gov.ua.

3. Про затвердження Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.04.2021 р. № 366-р (з оновленнями у межах Національного тижня безбар'єрності «Безбар'єрність – це коли можеш», травень 2026 р.).

4. Національна програма «Подорож до себе. Шляхи відновлення»: спільний проєкт Brand Ukraine та Державного агентства розвитку туризму України (ДАРТ) за підтримки Міністерства розвитку громад та територій України від 10.04.2026 р. URL: brandukraine.org.ua.

5. Безбар'єрність у сфері туризму: методичні рекомендації для суб'єктів туристичної діяльності / Державне агентство розвитку туризму України. Київ : ДАРТ, 2023. 42 с.

6. Ткаченко Т. І. Повоєнне відновлення та розвиток туризму в Україні: виклики та стратегії для територіальних громад. *Український журнал прикладної економіки та туризму*. 2026. Том 11. № 1. С. 45–54. URL: ujae.org.ua.

7. Олійник В. Д. Музеєзнавство та організація екскурсійної діяльності : навчальний посібник / Одеса: Кафедра готельно-ресторанного та туристичного бізнесу, 2024. 141 с.

Електронні ресурси та бази даних

12. Державне агентство розвитку туризму України (ДАРТ) : офіційний вебпортал (моніторинг безбар'єрності засобів розміщення, червень 2026 р.). URL: tourism.gov.ua.

13. Державна податкова служба України : Звіт про динаміку сплати туристичного збору як фінансового ресурсу для розвитку громад (січень – травень 2026 р.). URL: news.dtki.ua.

14. Офіційний туристичний портал м. Запоріжжя: cultura.city

15. Національної туристичної організації України: офіційний вебпортал URL: <https://nto.ua>

16. Довідник безбар'єрності (електронний ресурс) — ініціатива першої леді Олени Зеленської. URL: barrierfree.in.ua (Коректна термінологія, етика спілкування та правила взаємодії з маломобільними групами).

17. Методичні рекомендації щодо організації цивільного захисту у суб'єктів господарювання. ДСНС України. (Для розробки алгоритмів дій під час сигналу «Повітряна тривога» та надзвичайних ситуацій). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0302388-24#Text>

[illegible]